

KNUD RASMUSSEN OG THULE

Efterfølgende er Knud Rasmussens koncept til hans første rapport til Thule-Komitéen efter stationens oprettelse. Rapporten har været indledt med et skema over, hvordan det første år er gået.

Som det vil ses, har vi tilbragt langt den længste tid på rejser, der alle har været i vor stations interesse. De egentlige jagtrejser har ofte været lange og besværlige, men vi har dog med glæde afset såvel tid som kræfter på dem under følelsen af, at vi nu endelig var ved at grundlægge et foretagende, som ikke blot mødte den største velvilje og forståelse hos de mennesker, blandt hvilke vi har slået os ned, men også vil vise sig at være i besiddelse af livskraft, sålænge det bliver ledet med kærlighed til sagen og energi i realisationsiveren.

Lad da derfor vor første årsberetning melde om vor glæde i arbejdet og forsikringen om, at den interesse, som fik os til at tage land så langt mod nord, kun er vokset for hver dag, der gik i det år, som nu ender med ankomsten af vort sommerskib.

Det forekommer mig, at vor station foreløbig først og fremmest må interessere som *handelsstation*, thi således som foretagendet er baseret, falder eller står alt jo med den. Vi må tjene penge, vi må gøre forretninger, ja endda fordelagtige forretninger for at kunne klare de store udgifter, der er forbundet med at lyse kulturen ind i verdens yderste grænse mod nord. Og man må jo ikke her glemme, at det er en lille stamme med kun ca. 70 voksne erhververe, der skal holde hele foretagendet igang. Her vil aldrig blive råd til at solde selv med de beskedneste producenter, alt må tages med, og selv de mindste bidrag skal gøre deres til at få vægten til at balancere.

Men dette er jo kun godt, forudsat at kontakten med producenterne er der. Og at den er der, er foreløbig vort første års store resultat. Hver fanger heroppe må være klar over, at vi ikke er kommet herop for at lave forretning blot for forretningens egen skyld. Forretningens trivsel skal gå hånd i hånd med deres egen kamp for tilværelsen, og forretningens sikring skal være en sikring af deres egen fremtid. Og forståelsen heraf er ikke blot gryende, den er en kendsgerning.

I efterfølgende afsnit vil der nærmere blive gjort rede for hvilke forholdsregler, der må træffes for at konsolidere handelen. Når jeg alligevel her i indledningen omtaler den og så stærkt betoner dens vigtighed, så er det kun for straks fra første

øjeblik at gøre det klart for alle, der vil gøre os den ære at skænke os opmærksomhed, at først må vi tjene penge for at kunne gøre noget for stammen, og har vi end ikke pengene nu, så har vi dog en arbejdskraft og en ungdom, der giver os troen på, at det vi vil også engang lykkes.

Men vore forretninger vil heroppe aldrig blive af en sådan art, at resultaterne kommer til os under venten bag en disk. Vor forretning må ifølge hele sin karakter, sine anlæg og sine mål, bygges på et liv med de mennesker, der skal være vore kunder, og for hvis skyld vi er kommen herop. Lederen må aldrig reduceres til en afgud på en piedestal, men han må med ud i dagen, ud i arbejdet, thi kun herigennem vil det være ham muligt ikke blot at handle, men også at danne og opdrage.

Stationens fornemste mål skal da altså blive en kalkuleret påvirkning, gennem hvilken man vil søge at skabe humane forhold, større lighed i kårene, foreløbig ved at mildne kampen for tilværelsen ved tekniske forbedringer af fangstmidler. Det vil derfor være berettiget straks fra begyndelsen at opkaste følgende spørgsmål:

Vil de blive lykkeligere derved? Bør man i det hele taget bringe naturfolk kultur? Eller er ikke snarere kultur og undergang nøje forbundne for naturfolks vedkommende?

Der er jo nemlig ikke få stemmer rundt omkring, der endnu rejser sig for, at man skal lade naturfolkene i fred under den formening, at kulturpåvirkning blandt sådanne er en slags åndelig voldtægt, der reducerer tidligere på deres vis selvstændige og ejendommelige individer til kønsløse efterlignere af hvide mænds sæder. Og dette sker da gerne under henvisning til naturfolkenes skæbne verden over, en historie, der sandelig hverken er opbyggelig eller lokkende til efterfølgelse. Men mon ikke slige forsigtige pessimister lader sig afskrække af eksempler, hvor kulturens pionerer ikke så meget havde de indfødtes som deres egen fordel som mål, eller mon ikke de, som i beretninger bæres med navn som kulturbærere og -bringere snarere har været uvidende og hensynsløse barbarer, der regnede med brutalitet som nærmeste genvej i alle egne interesser, og her må man jo heller ikke glemme den gængse urimelighed verden over, at så snart det blot er en hvid, der står over for en farvet, så er det altid ensbetydende med kulturen, der gør front mod den dyriske uvidende vilde. Endelig kommer så hertil den kulturpåvirkning, der mange steder først er bleven givet af uvidende og fanatiske missionærer, som ofte har været behændigere til at skabe trods og uvilje, end til at berede vej for virkelig kultur. I det hele er jeg af den formening, at kristendommen som kulturbringer ofte har gjort skade ved at vække modstand gennem sine radikale krav om fuldstændig fordømmelse af naturfolkenes egne gamle idealer og overleveringer.

Med en begyndelse, der er baseret på en håndgribelig almen menneskelig humanisme, der søger at vække nye følelser og rejse ukendte pligter, får man ganske ander-

ledes fat i naturfolket, der som regel, hvor naturforholdene ikke er altfor gunstige, er let påvirkelige.

Man har ligeledes hævdet, at kulturen, der gjorde deres sjælev liv mere indviklet, deres følelsesliv mere sammensat, gjorde dem mindre lykkelige end før, hvor deres liv, fattigt på nuancer, delt mellem modsætningerne glæde og sorg, forløb mere ensartet og roligt, men heller ikke her vil vi kunne dele denne opfattelse, idet naturmennesket kun tilsyneladende er lykkeligere, sorgløse fordi han mangler den reflektions-evne, som vel kan gøre sorgen føleligere, men som dog på den anden side også uddyber livet på en sådan måde, at lykke og glædesfølelsen bliver ganske anderledes stor og personlig. Når jeg derfor i det foregående udtrykkelig bruger ordene danne og opdrage, så tænker jeg der på den kundskabspåvirkning, som gennem de kommende generationer vil komme til at resultere i mere sammensatte og bevidste naturer, karakterer og personligheder. For opdragelse i bogstavelig forstand behøver de så sandt ikke, da man må lede efter så hensynsfulde, så forekommende og så noble folk andre steder.

Og endelig, selv om det havde været heldigere for folket at lade dem i fred, og vi af denne grund ikke havde slået os ned iblandt dem, så var det givet, at andre ville komme, og det havde da ikke været sikkert, at disse andre ville have anset det for nødvendigt at tage de hensyn til den indfødte befolknings udvikling, som vi anser for vor stations fornemste mål.